Instytut Pamięci Narodowej

https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/111134,Uroczyste-przekazanie-odrestaurowanego-Orla-z-Blackpool-z-budynku-Stowarzyszenia.html
25.04.2024, 22:56

Uroczyste przekazanie odrestaurowanego Orła z Blackpool (z budynku Stowarzyszenia Polskich Sił Powietrznych) do Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie

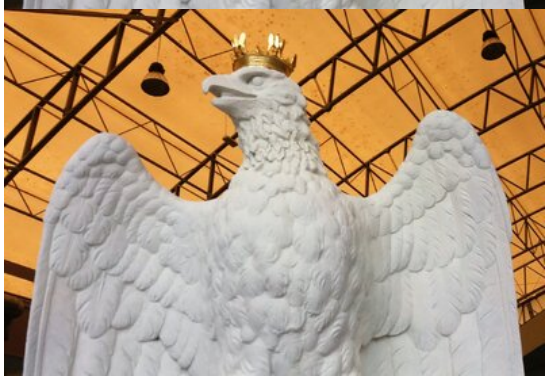

POLISH AIR FORCE ASSOCIATION, WHITE EAGLE CLUB, 175 HORNBY ROAD, BLACKPOOL

POLISH AIR FORCE ASSOCIATION, WHITE EAGLE CLUB, 175 HORNBY ROAD, BLACKPOOL

15 września 2020 r. – 80 lat od dnia uznawanego za kulminacyjny moment Bitwy o Wielką Brytanię – w Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie odbył się wernisaż wystawy „Niebo nad Brytanią. Polskie Siły Powietrzne w 80. rocznicę Bitwy o Anglię”. Wystawę przygotowała Centralna Biblioteka Wojskowa przy współpracy dęblińskiego muzeum. Partnerem wydarzenia było Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej, które sfinansowało konserwację sprowadzonej z Anglii rzeźby orła – pamiątki po polskich pilotach.

Sygnałem do rozpoczęcia uroczystości zorganizowanej w hangarze lotniczym na terenie muzeum był przelot samolotu szkolnego TS-11 Iskra. Zgromadzonych gości powitali gospodarze wydarzenia: dr Jan Tarczyński – dyrektor CBW oraz Paweł Pawłowski – dyrektor MSP. Przemówienia okolicznościowe wygłosili: wicemarszałek Sejmu RP Małgorzata Gosiewska, reprezentująca marszałek Sejmu Elżbietę Witek, poseł na Sejm RP prof. Zbigniew Girzyński, szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jan Józef Kasprzyk , Jan Myszak – reprezentujący dyrektora Departamentu Edukacji Kultury i Dziedzictwa MON.

Otwarcie wystawy poprzedziło wydarzenie specjalne, jakim było przekazanie do zbiorów muzeum rzeźby orła z fasady polskiego klubu oficerskiego w Blackpool. Rzeźba i tablica pamiątkowa, odsłonięta w klubie przez Prezydenta RP Ryszarda Kaczorowskiego, zostały wystawione na sprzedaż po usunięciu ich przez nowego właściciela budynku. W akcję pozyskania pamiątek zaangażowali się członkowie Stowarzyszenia Polska Niepodległa w Lancashire oraz wielu prywatnych darczyńców, którzy złożyli się na wykupienie orła i tablicy. Prezes Stowarzyszenia Maciej Serocki spotkał się w październiku 2019 r. w Manchesterze z dyrektorem BUWiM IPN Adamem Siwkiem i poprosił o pomoc w

sprowadzeniu pamiątek do Polski i umieszczeniu ich w Dęblinie, gdzie szlify lotnicze zdobywała większość polskich lotników walczących na brytyjskim niebie. BUWiM z entuzjazmem włączyło się w realizację przedsięwzięcia, pośrednicząc w kontaktach z dyrektorem MSP w Dęblinie i finansując konserwację rzeźby i tablicy.

Dyrektor BUWiM Adam Siwek i prezes Stowarzyszenia Polska Niepodległa Lancashire Maciej Serocki symbolicznie przekazali dyrektorowi muzeum Pawłowi Pawłowskiemu wystawioną na kolumnie rzeźbę białego orła. Będzie ona odtąd prezentowana na ekspozycji stałej obok historycznego Sztandaru Polskich Sił Powietrznych. Dyrektor Adam Siwek wyraził nadzieję, że orzeł przez lata spoglądający z dumą na wchodzących do klubu polskich lotników teraz będzie patrzył na licznie odwiedzającą muzeum młodzież, symbolizując odwagę i honor adeptów „Szkoły Orląt".

Orzeł z Blackpool

Znaczenie Blackpool dla formowania się jednostek polskiego lotnictwa w Wielkiej Brytanii jest dobrze znane – był to główny ośrodek polskiego lotnictwa na wyspach brytyjskich. Utworzono tu we wrześniu 1940 r. Komendę Uzupełnień Polskich Sił Powietrznych. W Blackpool w lipcu 1940 roku Dywizjon 303 otrzymał patrona – Tadeusza Kościuszkę. Formowano kolejne polskie dywizjony: 307 Dywizjon „Lwowskich Puchaczy" i 308 Dywizjon „Krakowski".

Ewakuowani po klęsce Francji polscy lotnicy meldowali się Goodwood Hotel, który mieścił się w Blackpool na Hornby Road. Na tej samej ulicy znajdował się także klub oficerski *White Eagle Club* działający do 1999 roku. To właśnie jego fasadę zdobiła rzeźba orła białego, a w pomieszczeniu na piętrze zawieszona była tablica pamiątkowa odsłonięta przez Prezydenta RP Ryszarda Kaczorowskiego.

Elitarny klub był przez długie lata po wojnie miejscem spotkań polskich weteranów. Kiedy ich zabrakło, kolejny właściciel budynku postanowił pozbyć się niemających dla niego znaczenia polskich pamiątek. Trafiły one w ręce handlarza staroci, który zgodził się sprzedać je Stowarzyszeniu Polska Niepodległa w Lancashire za 2.700 funtów. Pieniądze pozyskano ze zbiórki publicznej w ciągu trzech dni.

Orzeł z Blackpool po przybyciu do Instytutu Pamięci Narodowej

Orzeł z Blackpool przekazany do Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie

Rzeźba trafiła do siedziby IPN w nie najlepszym stanie. Przez lata „konserwowano” ją pokrywając kolejnymi warstwami farby olejnej. Dopiero po żmudnym procesie mechanicznego i chemicznego usuwania warstw farby orzeł ukazał swoje prawdziwe oblicze. Okazało się, że jest to bardzo dobrej klasy rzeźba z terakoty o subtelnym i precyzyjnym rysunku faktury piór. Rekonstrukcji wymagała górna część dziobu, niegdyś utrącona i „naprawiona” cementem. Oczyszczony orzeł otrzymał białą barwę, koronę pokryto płatkowym złotem. Profesjonalne przywrócenie dawnego blasku symbolowi klubu White Eagle jest zasługą Pracowni Konserwacji Zabytków Wanda Zawistowska – WANDARTE.

https://muzeumsp.pl/aktualnosci/uroczyste-otwarcie-wystawy-niebo-nad-brytania/

https://www.wojsko-polskie.pl/4slsz/articles/aktualnosci-w/2020-09-16v-wystawa-poswiecona-polskim-lotnikom/